

LENEN VAN DE HOFSTAD TE SPIJCK, 1472-1756

door
C. Hoek

Eerder gepubliceerd in 'Ons Voorgeslacht', jrg. 29 (1974) en 31 (1976), een uitgave van de Zuidhollandse Vereniging voor Genealogie

Inleiding

Van bevriende zijde ontving ik onlangs inzage van een aantal stukken, afkomstig van het huisarchief van Spijk. Hierbij bevinden zich aantekeningen betreffende lenen van deze hofstad, die wel geen volledige registratie vormen, maar tot nu toe de enige resten zijn van de leenkamer. In het deel van het archief, dat zich op het Nationaal Archief bevindt, nl. als afzonderlijk huisarchief en ten dele in het familiearchief van Aerssen van Sommelsdijk, komen geen leenkamerstukken voor. De hier vermelde akten bevinden zich in een zestiende eeuws cartularium, waaraan de eerste 26 folio's ontbreken, en dat gefolieerd is tot en met 76, waarna nog 12 niet genummerde folio's volgen.

Op de laatste 11 van deze staan aantekeningen en afschriften van leenacten uitgaande van de heren van Spijk, welke zich vervolgen op twee losse bladen. Het gehele overige deel van het cartularium bevat de aankomstitels van de heerlijkheid Spijk met zijn toebehoren vanaf 1408 tot en met 1562. In een eigentijdse aantekening op 9-3-1578 in het laatste gedeelte wordt gesproken van het leenboek van de hofstad. Mogelijk nam dit het nu verdwenen deel van het cartularium in beslag en werd dit voor een aantal lenen, voor zover het geen ruimte meer bood, vervolgd op de laatste 11 folio's.

Een kleine aanvulling op de gegevens komt voor in een cartularium, aangelegd in 1723, bestaande uit een kopie van dat uit de zestiende eeuw, dat toen al de eerste 26 folio's miste! Hierachter zijn in 1755 nog 3 leenakten ingeschreven, waarvan 2 nieuwe gegevens opleveren.

ACQUOY

- 1. 1 morgen land in een kamp van 4 morgen (1519: genaamd Heymanskamp langs de Kerckweg te Ackoy, gelegen tussen Cornelis Gielisz. en Korsten Jansz. als voogd van zijn zuster, de weduwe van Jan Willemsz.).**

...7-15..: Wouter Jan Staesz. bij dode van zijn vader Jan Staesz.

4-8-1551: Anna Ottendochter, gehuwd met Herberen Ghijsbertsz. draagt ten overstaan van Otto van Malsen, secretaris van het Hof van Hollandt, en Jan van Asperen Folpaertsz., leenmannen van Holland, in het kruisbroedersklooster te Asperen, het leen over aan de leenheer Gerard van Renoy, raad en meester van de rekeningen des Keizers.

BEESD

- 2. Een kamp land in het gerecht van Beest (1542: groot 4 morgen en genaamd de Ridder-slach, strekkende met beide einden aan de gemene steeg, belend boven: Walraven Pieck en beneden: het convent van Mariweert).**

15-3-1438: Olifier van Beesd Jansz. draagt over aan Otto van Asperen, heer tot Spijk, de leenhoogheid over het leen, dat Roelof die Groet Jansz. en Bartruyt, de weduwe van Willen Jansz. van hem houden.

20-4-1542: Gijsbert die Groot Geeritsz. bij dode van zijn vader Gerit die Groot Gijsbertsz.
15-7-1544: Gijsbrecht de Groot Geerijtsz. met ledige hand.
9-3-1578: Gijsbert Spruijt te Bommel wordt aangezegt het leen te komen verzoeken.

SPIJK

3. Een stuk hoogland met toebehoren te Spijck in de Vuylenpolder, strekkende van de Lingestroom tot de halve Crommenkampse sloot, belend ten noorden en ten zuiden: Aert Simonsz.

20-4-1619: Aert Simonsz.

4. Een hofstad met 4 hond land te Spijck.

...-14.: Aryaen Aertsz., als leenman vermeld 1472 en 30-4-1505.

5. De helft van een lange kamp, die in zijn geheel 7½ hond groot is, in het nedereinde van Spijck, strekkende van de halve Kercksteeg tot de hele polderwating, belend ten zuiden: Thonis Vos (1598: Cornelis Ottensz.) en ten noorden: Dirck Adriaensz. (1598: Dirck Adriaensz. van Braeckel).

22-6-1578: Corstyaen Fransz. de Groodt, vermeld op 14-3-1591.

20-3-1598: Jan Aerdtz. de Vou, burger te Gorchum.

...-: Jan Aetsz. van Osch, als leenman vermeld op 20-2-1605 en 20-4-1619.

6. Een stuk buitenland, genaamd Knobboutsoort, met de erbij behorende grienden (1599: groot 11 hond, in het nedereinde van Spijck, strekkende van de Linghestream tot aan het erf van Eijck Jansdochter, de weduwe van Gisbert Jansz. de Lange van Benscop).

...-1...: Aert Jansz. als leenman vermeld op 20-4-1542.

8-3-1554: Aert Aertsz., onmondig, voorgd: Robrecht Jansz.

18-12-1579: Aert Aertsz. doet zelf hulde.

25-2-1584: Amelry Alardtz., rentmeester van de grafelijkheid van Cuylenborch, namens Heyndricke Aertsz. bij dode van Aert Aertsz. van der Eempt (3-6-1584: Ameling Alardtz., rentmeester, mag namens zijn vrouw bij testament over het leen beschikken).

30-8-1599: Hendricke van der Eempt Aertsdochter, weduwe van Amelis Alartsz., burgemeester en rentmeester te Cuylenburch, hulde door Jacop Jacopsz. van der Eempt, volgens procuratie d.d. 1-8-1599 verleden voor burgemeesters, schepenen en raad van Cuylenburch, met ledige hand.

5-4-1602: Rutger Balthasarsz. na overdracht door Herman Lievensz. van Ruysvelt namens Hendrickske van der Eempt Roebrechtsdochter.

7-6-1604: Goevert Corstiaensz. van Slingelandt, gecommiteerde van de admiraliteit van Hollandt (vermeld als leenman op 30-4-1619).

7. Een kamp land, groot 3 morgen, met griend te Spijck (1505: genaamd het Oordt, belend ten oosten: Lijsbet Wilms weduwe, ten zuiden: Sander Aertsz., strekkende langs de Lingestroom tot aan Lijsbet Wilms weduwe).

...-14.: Jan Roelofsz., vermeld als leenman 1472.

3-4-1505: Jan Jansz. bij dode van zijn vader Jan Roelffsz.

8. Een kamp (1617: een halve kamp) land (1605: groot 2 morgen 2 hond) (1591: in het nedereinde van Spijck, strekkende van de halve (1605: Spijckse) steeg tot de halve pol-

derwetering), belend ten zuiden: Adriaen Reynersz. Verhouff en Heyndric Dyrcksz. van der Goude (1605: Dirck van Braeckel Ariaensz.), ten noorden: Corstiaen Fransz. de Groot (1605: Jan Aertsz. van Osch).

...-14.: Arent Vos Hermansz., als leenman vermeld 1472.

...-1...: Herman Aertsz., als leenman vermeld op 20-4-1505.

...-15.: Aert Vos Hermansz., als leenman vermeld op 20-4-1542.

...-15.: Thonis Vos, vermeld op 22-6-1578.

14-3-1591: Anthonis Ottensz. na overdracht door Anthonis Vosz.

20-2-1605: Antonis Ottensz. na overdracht door Geertruydt Cornelis Ottenzoonsdochter.

7-8-1617: Neelken Danielsdochter, vader: Daniel Jansz. na overdracht door Anthonis Ottensz., burger van Dordrecht.

9. Een werf met toebehoren (1756: een huis, een klein huisje en een achterhuis, een werf, een griend met erbij behorende dijk, groot 1 hond) op het nedereinde van Spijck, strekkende van de halve Lingestroom tot de halve kweldijk, belend boven (oostwaarts): Cornelis Berendsz. (1671: Jan Cornelisz. Quetter, 1704: Caspaer Fasteraes, 1719: Adriaen Fasterae, 1728: Baltus Steenis, 1756: Hendrick de Jongh), beneden (westwaarts): Costiaen Cornelis Berentsz. (1671: Huybert Jansz. van der Werff, 1704: Jan Hendrickx van der Graeff, 1719: de kinderen van Cornelis Dircksz. van Resoort, 1728: de heer van Spijck, 1756: de werf en de griend die door de heer van Somelsdijk zijn gekocht).

...-15.: N.N., gehuwd met Willem Hermansz., als leenman vermeld op 14-3-1591.

17-6-1591: Wijllem Hermansz. na afstand door Marijke Willemsdochter, gehuwd met Maring, en Grietge Willemsdochter gehuwd met Peter Zijbets, van hun moederlijk erfdeel.

2-6-1592: Herman Willemsz., vermeld als leenman op 30-3-1598, 30-8-1599 en 20-2-1605.

20-4-1619: Corstiaen Waelen.

30-8-1671: Ott Rutte van Blocklant.

28-3-1704: Arjaentie Aryens van Blockland, gehuwd met Cornelis Dirckxem van Rijsoort, bij dode van haar vader Arjen Rutte van Blocklant en na boedelscheiding.

24-6-1719: Arrien Cornelissen Ressoort bij dode van zijn vader Cornelis Dircksen Resoort.

16-4-1728: Aart van der Schoot te Spijck na koop voor 313 gulden en overdracht door Jan Peterse Schalk als oom en voogd van Arien Cornelis Resoort.

12-5-1756: Laurens de Groot, waarsman en hoge dijkheemraad, ten behoeve van het gemene land van Spijck, zoals het door Jan de Groot, baljuw, is gekocht van Teunis den Dekker en Aalbert Stek als curatoren van de boedel van Aart van der Schoot en diens vrouw Wilmke Ariens van den Bergh.

Uit het leen 9 is het leen 9A afgesplitst.

9A. 3 akkertjes griend buitendijks gelegen, belend boven: Hendrick de Jongh, beneden: Aart van der Schoot met de rest van het leen.

31-5-1755: Gualtherus Kolff, predikant te Spijck na koop 6-3-1755 en overdracht door Aart van der Schoot.

Leenmannen, waarvan geen beleningen zijn vermeld:

Allert Eeuwoutsz., houdt in 1472 een kamp land te Spijck.

Arent Willemsz. te Gorinchem, houdt in 1472 7 hond land te Spijck.

Adriaen Arentsz. te Spijck, houdt in 1472 een hofstad met 4 hond land aldaar.

Adriaen Fastera, vermeld op 24-6-1719.

Thonis Vosz., vermeld op 2-6-1592.

Goose den Ouden te Heukelum, vermeld op 16-4-1728;

Claas van Zee, vermeld op 16-4-1728.

Gualterus Kolff, predikant, vermeld op 12-5-1756.

Jan Cornelisz., vermeld op 14-3-1591, 17-6-1591, 2-6-1592, 30-3-1598, 30-8-1599, 5-4-1602 en 20-2-1605.